DAGSINS MEINING

Politisk ósemja um neyðloysn

- Hvat er henda samgongan í grundini samd um? Henda spurningin setti óivað mangur sær sjálvum mikudagin. Tá kom undan kavi, at Fólkaflokkurin og Tjóðveldisflokkurin heldur ikki eru samdir um ætlanina at lata pensjónistar leiga íbúðir og kømur út skattafrítt.

Fólkaflokkurin - bæði løgtingsmenn og býráðspolitikkarar - hava talað fyri at lata húsaeigarar sleppa undan at geva leiguinntøkur upp í skatti. Hetta skal galda fyri øll. Hinvegin hevur landsstýrismaðurin í fíggjarmálum boðað frá, at hann fer at leggja eitt uppskot fram, sum gevur pensjónistum heimild at leiga út uttan at geva leiguinntøkuna upp sum skattskyldug inntøka.

Men mikudagin boðaði Fólkaflokkurin frá, at hann tekur ikki undir við uppskotinum. Og í sínum lagi svaraði Karsten Hansen aftur, at tekur Fólkaflokkurin ikki undir við uppskotinum, so tekur hann uppskotið aftur. Vø.o. eru hesir góðu politikkarar ikki búnir til tað politiska arbeiðið, sum fyrst og fremst er at finna semjur um ymisk áhugamál.

Endamálið við uppskotinum - ella tonkunum - er fáa fólk at leiga út íbúðir og kømur, sum kanska standa tóm. Hetta, tí íbúðaneyðin í høvuðsstaðarøkinum er katastrofal. Hvørki hetta ella undanfarin landsstýrið hava av álvara vilja fört ein íbúða- ella bústaðarpolitikk. Og hetta landsstýrið hevur so snorksovið, hóast øll tekin vóru í sól og mánað um, at fólk fóru at streyma til landið aftur. Serliga, um ein oljuvinna fór at gera innrás.

Hetta verður so gjørt fyri kanska at taka broddin av teimum ringastu avleiðingunum, hóast tað ikki loysir tann stóra trupulleika, sum samfelagið hevur rent seg í, tí øll, sum koma aftur til Føroya, vilja búseta seg í Havnini. Í staðin fyri at flokkar nú fara at keglast um eitt uppskot, sum ikki loysir nakra trupulleika, áttu landsstýrismenninir, sum varða av hesum øki, at sett seg niður og komið við nøkrum tonkum um, hvussu vit skipa ein veruliga íbúða- og bústaðarpolitikk.

Karsten Hansen hevur ferð eftir ferð sagt, at hann er sinnaður at lóggeva soleiðis, at leigarar og eigarar verða javntstillaðir. Men tað veða teir hvørki eftir hesum uppskoti, ella eftir tonkunum hjá Fólkaflokkinum. Líka mikið, hvønn veg vit hella, so kunnu vit bara staðfesta, at tann, sum frammanundan fær rentustuðul, ella hevur heimild at fáa hann sum húsaeigari við sethusalánum, eisini skal sleppa undan at geva leiguinntøku upp í skatti Vø.o. Honum sum eigur, skal verða givið. Góður Fólkaflokspoltikkur! Ein panikkloysn, sum miðjar meiri ímóti at geva fólki at fáa ta fatan, at nú kunnu tey sleppa undan at gjalda skatt fyri eina inntøku, enn at loysa ein samfelagsligan trupulleika. Og hvør rindar? Jú, leigarin, tí sethúsaeigarin fær bæði rentustuðul og skattafría leiguinntøku!

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Landsstýrið valt kós, komandi má venda ella kollsigla

Líggjas Høgnesen

Tá úrslitið av fólkatingsvalinum var greitt, stóð ein ikki sørt spyrjandi. Fólkaflokkurin hevur í trý ár breggjað sær av skilagóðum fíggjarpolitikki og góðum vinnulívspolitikki. Løgið at fólkið ikki virðir hetta arbeiði meira enn sum so. Hví kann ein spyrja.

Sjúka fólkafloks-hugsjónin

Fólkaflokkurin hevur havt vinnumál um hendi. Hvat hevur hann fingið av skafti. Jú, hann var um at geva norðmonnum alivinnuna. Í síðstu løtu var landsstýrismaðurin í vinnumálum steðgaður. Somuleiðis hevur Fólkaflokkurin megnað at sorla almennar stovnar, koyrt stjórar, skapt klandur og ótryggleika á stovnunum. Endamálið er eittans – Privatisering. Tann vitan,ið gjøgnum nógv ár er uppbygd á hesum stovnum, verður við øgiligari ferð niðurbrotin, tí starvsfólk siga upp ella verða søgd úr starvi. Tað er nógv,ið bendir á at settir stjórar hava fingið til uppgávu at grenja sum mest um, hvussu ringt tað er at leiða ein almennan stovn. Eg kann nevna 2 dømi. Posthúsverkið og Strandferðslan. Hvussu ofta hava stjórarnir á hesum stovnum verið í fjølmiðlunum og kært sína neyð. Nógv er sum bendir á, á stjórin í Føroya Banka er farin upp í fólkaflokskórið. Aðrir stovnar eru eisini í kórinum, men lat tað liggja. Fólkaflokkurin hevur hóreiggjað sær uttan íblanding frá Tjóðveldisflokkurin,ið hevur tikið høgrapolitikkin til sín við húð og hár.

Tjóðveldispropaganda

Vitleys peningagirnd skapar einki land. Tað eigur Tjóðveldisflokkurin eisini at skriva sær aftan fyri oyrað. Høgravendingin og harðrenda støðan yvir fyri lønmóttakarunum kemur at kosta Tjóðveldisflokkinum dýrt til komandi løgtingsval. Tjóðveldisflokkurin fer uttan iva at nýta oljuna í valstríðnum, men veruleikin er at oljan kemur ikki at loysa blokkin av. Í øllum førum ikki tey komandi 20 árini. Ístaðin fyri at føra politikk fyri borgaran, hava tjóðveldisfólk biðið um eitt stríð,ið er til onga nyttu. Tað veruliga, føroyingin, hava teir gloymt.

Andstøðan til verka

Tað er líkt til, at bert ein arbeiðaraflokkur er til í Føroyum og at hann fer at hava eitt gott val um fýra mánaðir. Skal Sambandsflokkurin fylgja Javnaðarflokkinum, eigur hann at verja tað,ið virkar. Eisini tað,ið virkar í almenna sektorinum. Sleppið privatiseringini hjá Fólkaflokkinum,ið ikki er baserað upp á útrokningar, men heldur hatur til alt,ið er alment. Hetta mistak má Sambandsflokkurin ikki endurtaka. Lat ikki smákegl oyðileggja gylta møguleikan til komandi løgtingsval. Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin eiga at leggja hetta aftur um og siggja frameftir. Alternativið kenna vit, og meirilutin í Føroyum vrakaði tað so dyggiliga á fólkatingsvalinum.

Stóru málini ovast á listan

Av sera stórum týdningi er at hesir ikki snorksova og droyma eins og henda samgongan hevur gjørt, men taka øll forsømd mál til viðgerðar. Skúlaverkið liggur í skeljasorli, sjúkrahúsini eru skammiliga forsømd orsakað av ov lítlari játtan. Deildir eru stongdar 4 mánaðir um árið, tí tær skulu spara. Sjúkrasystrar siga upp, tí umstøðurnar á deildum eru út av lagi vánaligar. Sjúklingar líða undir vánaligu umstøðunum. Mangul er uppá læknar. Skatturin er framvegis alt ov høgur. Pensionistarnir eru sleptir upp á fjall. Heimahjálpin fær súkklur ístaðin fyri bilar osfr.

Samarbeiði ístaðin fyri konfrontatión

Stór orka eigur at verða løgd í at fáa normalisera okkara viðurskifti við Danmark, so leingi vit eru í ríkisfelagsskapinum. Vit skulu føra konstruktivan politikk landanna millum. Tað ber til um vilji er til tess. Er eingin vilji, ja, so er einki annað í at velja enn at heita á Kjartan Hoydal,ið bjóðar seg fram at skriva talur og greinar fyri fólk, ið stuðla konfrontatiónspolitikkinum hjá Tjóðveldisflokkinum, men sum mugu hava stuðulspedagog fyri ikki at skaða heilagu sakina. Tað er vorðið sum sjálvrespekt, at lata pennin í annan mans hond. Nýggja landstýrið eigur at brúka blokkin til tað, hann er ætlaður til og ikki til reklamuherferð hjá Tjóðveldisflokkinum. Hesin peningur er ikki ætlaður landsbankanum, men til heilsu/almannaverkið og til skúlaverkið, soleiðis at vit kunnu koma upp á tað støðið,ið restin av ríkinum hevur.

Uppsøgn

Landsnevnd Sjálvstýrisfloksins v/ Ronald Poulsen, Tórshavn

Við hesum geri kunnugt, at eg, frá í dag, havi tikið meg úr landsnevndini.

Virðisliga
Edvard Hermansen

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Justinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo
Anja Weihe anja@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað
mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

VIÐMERKINGAR

Munir og mismunir

Jónas Johnsson

Dagrøktin í Kollafirði hevur øll árini, innan Tórshavnar kommuna noktaði tí í fjørheyst, nýtt sama gjald til dagrøktarmammuna pr. barn. Men í Tórshavn fáa dagrøktararnir væl meira fyri tey minstu børnini. Men táið tey fylla 3 ár, lækkar gjaldið fleiri hundrað krónur til dagrøktarmammuna pr. barn. Eg haldi at tað snýr seg um yvir 700 krónur. Hetta fyribrigdi hevur ivaleyst verið politikkur, t.v.s. jarnbrot at fáa tey eldru børnini flutt á stovn. Tað ber bara ikki til í Kollafirði, tí

- í Kollafirði er eingin stovnur fyri hesi børnini,
- í Kollafirði ynskja vit ikki psykososialan terror yvir børn,
- í Kollafirði hugsa vit demokratiskt og
- í Kollafirði eta og slíta børnini meir, so hvørt tey vaksa til.

Hugsið tykkum eina dagrøktarmammu, sum hevur 5 børn,ið fylla ár um hetta merkið í sama ári. Tað verður ein vanlukkulig lønarniðurgongd uttan nakra høpisleysa grundgeving. Hon fær tá eina lønarlækking uppá 3-4 túsund krónur. Ein slík skipan kann einans geva órógv, bæði millum røktarar og foreldur. Fyri ikki at tala um barnið, um tað við kenslum sínum fatar, at tað er orsøk fyri ónøgd hjá teimum vaksnu.

At nøkur børn skulu vera meira aktiv enn onnur er snøgt sagt ein tápulig skipan.

Innan innblandingina hjá Tórshavnar kommunu í árinum 2000, máttu dagrøktararnir í Kollafirði eisini opna síni heim fyrr á mni, tí nógv foreldur koyra væl longri til arbeiðis úr Kollafirði, enn støðan er í Havn.

Ikki Høgni Hoydal, men Frank Jensen

A. Guttormur Djurhuus

Onkur av okkara politikarum, Høgni Hoydal m.a., hava uppundir danska fólkatingsvalið, ditta sær til at endurgeva Frank Jensen fyri tað, hann fyrr í ár segði um ræðisrættin yvir føroysku undirgrundini, og harvið yvir oljuni sum har er. At tað eru danir sum hava hann. Og sjálvandi er tað so.

Tað danski løgmálaráðharrin segði var orðarætt: **Det færøske hjemmestyre har med råstofaftalen alene fået overdraget den lovgivende og administrative kompetance. Der er således ikke med aftalen tale om overdragelse af ejendomsretten over undergrunden på Færøerne.**

Nú halda summi her á landi at hesin veruleiki skal dyljast fyri útlendingum og -okkum sjálvum. Annars verður tað til skaða fyri landið. Teir vilja innføra sensur. Ikki at undra seg yvir, at løgmaður, sum fegin vil hava tað at síggja út sum um hann hevur vald, sum hann ikki hevur, ikki tolir at hoyra sannleikan, um hvør ið hevur evsta vald yvir undirgrundini. At undra seg yvir er hinvegin at tveir mætir løgfrøðingar halda at danski løgmálaráðharrin ikki má endurgevast fyri tað hann hevur sagt av fólkatingsins røðarapalli. Ella er tað at undrast yvir? Er tað glorian sum fúnar?

Tað var sera óheppið, fyri teir, sum høvdu billað Føroya fólki inn, at nú var undirgrundin yvirtikin, at hoyra danska løgmálaráðharran siga frá fólkatingsins røðarapalli at í royndi og veru, var einki hent. At hann skuldi vera so opinskáraður var skelkandi. Tað var honum tit skuldu givið múlaband og ikki Høgna Hoydal.

Heldur skuldi Jan Müller, blaðstjóri, fingið løgmann, Halgir W. Poulsen, advokat og Herálv Joensen, stjóra í oljumálastýrinum at fara í hernað móti danska løgmálaráðharranum, enn at fara á heksajakt her heima hjá okkum sjálvum.

Jo, det flag kender jeg

Súsanna Holm, Kvívík

Tað eru fleiri enn Sjúrður Skaale,ið sóu sendingina Indefra týskvøldið 6. nov. frá DR2. Tveir sera populistiskir journalistar passaðu fólkatingslimum upp inni á Christiansborg og vístu teimum trý fløgg – tað norska, íslendska og tað føroyska. Spurningurin var sjálvandi um hvørji lond høvdu hesi fløgg. Ongin ivaðist í tí norska – ivin stóð um tað føroyska og tað íslendska.

Høvuðsinnihaldið í sendingini var at Norðurlandaráðsfundurin, ið varð hildin beint tá á Christiansborg og hví so lítið hoyrdist til hetta í teimum donsku fjølmiðlunum. Og so til kardinalpunktið – hví skuldi Danmark gjalda 750 mill. minnist meg rætt, til hetta tvætlið, sum teir atlíkavæl als onki fingu burturúr og onki kendu til, eftir tí at meta sum báðir journalistarnir spurdu ymisk fólk um niðri á Strøgnum. Hetta var í høvuðsheitinum tað,ið sendingin snúði seg um Sjúrður.

Um danskir politikarar kenna tað íslendska flaggið ella tað føroyska ella halda at talan er um tað álendska, ja tað er teirra problem – hoyrd.

Aftur til Sjúrða, eg haldi at fullveldistríðið skal stríðast í Føroyum, millum føroyingar og ikki á Christiansborg – vissheitina um fullveldið hava tit, men tit mugu vinna fólki á demokratiskan hátt í Føroyum – tað er her slagið skal standa.

Men eg haldi at langt størri spell er at danir ikki vita meira um tað norðurlendska samarbeiðið innan mentan, útbúgving, gransking, almenna fyrisiting v.m. Men tað er jú við øllum, sum virkar væl, tað verður tikið sum ein sjálvfylgja.

Sum føroyingar hava vit ómetaliga stóra gleði av tí norðurlendska samarbeiðinum. Tað hevur fyri iki at siga ósatt, sera stóran týðning fyri mentanarlívið og ikki minst fyri ung lesandi føroyingar. Tí var sendingin fyri mær at síggja sera vánalig og direkta manipulerandi. Men eitt positivt fekk eg so burturúr, at norðanlond sum eru limir í EU noyðast at tosa við einari tungu í EU, um tey skulu hava ein livandi tjans fyri at verða

13. árgangur av Birting er komin

ÚTGÁVA

Innihaldið er alt upprunaligt føroyskt tilfar. Eftir Sverra Egholm, sum doyði fyrr í ár, men sum hevur verið annar av ritstjórunum á Birting frá byrjan, er greinin: Hvussu Johan Henriks navnið kom til Føroya.

Knút Olsen hevur áhugaverda frásøgn um ferð við Greipi úr Havn til Eiðis, Erling Poulsen skrivar um ein óhugnaligan reka undir kríggnum, Jákup Pauli Nielsen hevur frásøgn um høv í Fámjin og Johns. Andrias Næs hevur fimm stuttar ferðafrásøgur frá fyrst í farnu øld.

Harafturat eru fýra stuttsøguhøvundar við í blaðnum í ár, Jens Pauli Heinesen, Lydia Didriksen, Heine Hestoy og Marjun Kjelnæs við hvør sínari nýggjari stuttsøgu.

Tekningar hava Gunnvør Joensen, Gyðja H. Didriksen og Tove Askham gjørt.

Ritstjóri er Niels Nattestad. Birting kostar í bókabúðunum 80 kr. eintakið.

Misnøgd við verkfallið

VERKFALLIÐ
Turið Kjølbro

Foreldur at børnunum í Bølingshúsinum undir Fjalli vísa í skrivi til fjølmiðlarnar á misnøgd sína við, at børnini ikki sleppa í barnagarð og vøggustovu. Foreldrini heita á allar partar um at taka samráðingarnar uppaftur, so loysn kann fáast á trætuni.

Núverandi støðan er ótolandi fyri bæði børn og foreldur, sigur Foreldraráðið í Bølingshúsinum undir Fjalli, sum minnir á, at hetta er ikki fyrstu ferð, at stovnarnir eru stongdir vegna verkfall.

Soleiðis fer

tey klandrast so illa
at alt nú man rilla
og burtur tað spilla
sum í skuldi fylla

tey bardust um flokkin
sum nú brátt er sokkin
ei støðin varð rokkin
men formaður hvokkin

tey flestu jú fóru
tó mest av teim stóru
nú sjálvstýristjóðri
sleit eisini Hóri

ej